

Remissyttrande

Datum 2019-09-10

Ert diarienummer RS 2019-05384

Regionstyrelsen

**Yttrandeöver rapporten Demokratins
skattkammare – Förslag till nationell
biblioteksstrategi – Dnr Ku2019/00550/KC**

Västra Götalandsregionen välkomnar en efterlängtat nationell strategi för biblioteksverksamheternas framtida och betydelsebärande roll i samhällsutvecklingen. Den gedigna utredningen har medgett tid för fördjupningar, dialoger och påverkansmöjligheter vilket vi upplevt som värdefullt.

Generellt är vi positiva till utredarnas förslag som ger en bra överblick av de utmaningar som biblioteksverksamheterna står inför samtidigt som de tydligt betonat värdet och nödvändigheten av en strukturerad och tillgänglig biblioteksverksamhet för demokratins och samhällets utveckling i positiv riktning.

Bred samverkan och tydlig ansvarsfördelning är de nyckelbegrepp som Västra Götalandsregionen önskar att riksdag och regering tar fasta på i den fortsatta beredningen. Biblioteksverksamhetens framtida roll och betydelse är inte enbart en fråga för kulturdepartementet. En nations samlade kunskap och kunnande är grunden för utvecklingen inom alla politikområden. Kulturdepartementet bör i beredningen initiera samverkan och samsyn med särskilt utbildnings- och socialdepartementen samt med övriga, vars myndigheter direkt berörs av utredningsförslagen och eventuella beslut.

Västra Götalandsregionen vill särskilt betona värdet av att stärka skolbiblioteken och påminner om Läsdelegationens betänkande (SOU 2018:57) där det föreslås att lagen förtydligar vad som definierar ett skolbibliotek när det gäller elevernas tillgång till bibliotekariekompetens, litteratur och medier. Utredningen föreslår att *ett* nationellt center ska inrättas för att kompetensutveckla alla personalgrupper som har med skolbiblioteksverksamheten att göra. Västra Götalandsregionen ställer sig tveksam till att *ett* särskilt nationellt center tillskapas och föreslår att uppdraget i stället läggs ut på samtliga lärosäten som utbildar skolledare, pedagoger och (skol)bibliotekarier och i nära samverkan med berörda regionala biblioteksverksamheter. Berörda nationella myndigheter bör ges ett gemensamt uppdrag att följa utvecklingen genom kontinuerliga dialoger/möten/nätverks-träffar med lärosätena/utförarna.

Med Barnkonventionen som lag åläggs hela det offentliga samhället att stärka barnperspektivet och barns perspektiv. Nationella digitala satsningar bör i än högre utsträckning riktas till interaktiva forum som unga själva kan påverka och utforma. *Barnens bibliotek* är ett bra exempel på en digital plattform som genom långsiktiga satsningar fortsatt borde utvecklas och breddas innehållsligt och tekniskt – också för barn med annat modersmål, funktionshinder och nationella minoriteter.

Vi stödjer helt skrivningarna kring bibliotekens centrala roll att stärka invånarnas medie- och informationskunnighet och att detta inte begränsar sig till digital kompetens utan inrymmer en lång rad andra färdigheter där biblioteken kan bidra. I Västra Götalandsregionens kommande kulturstrategi kommer MIK-området att betonas starkare än tidigare. Regionen har också tagit initiativ till att lyfta MIK-frågorna inom ramarna för SKL i dialog med övriga regioner i Sverige.

Västra Götalandsregionen håller helt med utredningen om behovet av kompetensutveckling och vidareutbildning för biblioteks- och informationsvetare. Utredarnas förslag är att inrätta ett Bibliotekens oberoende fortbildningsinstitut (Bofi) och att huvudmannskapet ska ligga på *ett* av landets lärosäte i samverkan med Kungliga biblioteket och de regionala biblioteksverksamheterna. Nationell och regional samverkan är vi positiva till medan *ett* huvudmannskap förhoppningsvis inte betyder att sådan kompetensutbildning blir placerat på ett enda lärosäte i landet. Sådana utbildningsmöjligheter bör finnas på flera lärosäten spridda över hela landet.

Stärkta nationella bibliotekstjänster som tillgängliggör fri användning av litteratur, medier och information är helt centralt och en förutsättning för utredningens övriga förslag. För att alla invånare ska ges likvärdiga möjligheter är det ett nationellt ansvar att upphandla och tillhandahålla gemensamma digitala plattformar och tekniska system samt kunna erbjuda juridisk kompetens. Det skulle frigöra tid och resurser på lokala och regionala bibliotek att utveckla verksamheten utifrån invånarnas behov och intressen och samverka med det omgivande samhällets utbildnings- och bildningsaktörer, civila samhället, näringslivet och andra sektorsområden.

Utredningen öppnar för att flera och också nya nationella myndigheter skulle kunna ges uppdrag att hantera de olika föreslagna nationella ansvarområdena. Om det nationella ansvaret för biblioteksverksamheten fördelas till flera olika myndigheter måste ansvarsfördelning vara tydlig och samverkan dem emellan säkerställas. Man föreslår också att stärka biblioteksområdet inom ramen för samverkansmodellen. Utifrån ett regionalt perspektiv är en förstärkning av samverkansmodellen och det regionala inflytandet en självklar utveckling av reformen. I utredningen ges den regionala biblioteksverksamheten ett alltför litet utrymme och diffus roll. Den regionala biblioteksverksamheten - som har kännedom om och närheten till det lokala bibliotekslandskapets behov och förutsättningar - är den viktiga länken som med rätt uppdrag kan minska avståndet mellan det nationella och lokala bibliotekens uppdrag och ansvar.

Regionstyrelsen
Västra Götalandsregionen

Johnny Magnusson
Regionstyrelsens ordförande

Ann-Sofi Lodin
Regiondirektör